

Defensa dels mèrits del senyor Anthony Bonner

(Universitat de les Illes Balears, 1 de juliol de 2016)

Rector Magnífic,
Honorable Senyor Conseller d'Educació i Universitat,
Senyora Presidenta del Consell Social,
Senyor Secretari General de la UIB,
Doctors i membres del Claustre,
Senyores i senyors,

Bon dia.

Aquest acte que avui celebrem és un acte de justícia. És el reconeixement a una labor investigadora que ja ha estat reconeguda abans amb el títol de doctor honoris causa per altres universitats, com l'Albert-Ludwigs-Universität de Friburg de Brisgòvia (1994) i la Universitat de Barcelona (1995), i que ha rebut guardons com el Premi de la Crítica Serra d'Or de Catalanística (1986), el premi Miquel dels Sants Oliver de l'Obra Cultural Balear (1989), el Premi Nacional de Literatura Catalana (1990), la Creu de Sant Jordi (1997), la Medalla d'Or del Consell de Mallorca (2002) o el premi Ramon Llull de les Lletres del Govern balear (2002), entre molts d'altres.

Anthony Bonner és un mallorquí nascut l'any 1928 a Nova York, que, entre d'altres labors, ha dedicat la major part de la seva vida a investigar, traduir i donar a conèixer un altre mallorquí, Ramon Llull, que va morir ara fa 700 anys. Aquesta labor intel·lectual ha estat estretament unida al seu compromís personal com a ciutadà. Anthony Bonner i la seva esposa, Eve, arribaren a Mallorca l'any 1954 i, encara que entre 1958 i 1959 tornaren als Estats Units, han residit entre nosaltres fins avui. Els Bonner, però, no vingueren a Mallorca amb el legítim objectiu de prendre el sol o de contemplar les oliveres, sinó que s'integraren i es comprometeren a fons amb la nostra societat. D'aquest compromís és d'on ha nascut la major part de la seva obra, ja que Anthony Bonner no s'ha conformat a viure en aquesta terra, sinó que l'ha defensada en els dos caires en què les nostres illes necessitaven més ajuda: la defensa del territori natural i la defensa de la cultura.

Encara que no sigui un mèrit acadèmic, voldria dir que en *Toni* Bonner és un exemple d'integració lingüística i cultural, la qual cosa ha estat fonamental perquè pogués dur a terme l'obra que avui aquesta universitat li reconeix oficialment. El seu professor de català, segons diu ell mateix, va ser el poble de Puigpunyent, on va viure prop de

trenta anys i on el 1977 va fundar la Camerata Barroca de Puigpunyent. Allà, als inicis dels anys noranta, a la casa del poble, en un estudi ple de llibres amb una finestra amb vista directa al puig de Galatzó, ja havia escrit nombrosos treballs sobre Lull i havia creat una primera versió d'una base de dades de tema lul·lià, que, amb el temps, es convertiria en l'actual Base de Dades Ramon Lull (del Centre de Documentació Ramon Lull). Aleshores Bonner ja unia als seus coneixements sobre el Beat unes habilitats informàtiques que resultaven poc habituals entre la gent de lletres.

I és que, com en els homes del Renaixement o com el mateix Ramon Lull, l'activitat de Bonner s'estén molt més enllà del lul·lisme, el terreny en què més ha excel·lit, i abasta un camp ampli i divers. En aquest sentit, aquest savi humil i planer resulta una capsa de sorpreses fins i tot per als que fa molts d'anys que el coneixem: en qualsevol moment li descobreixes una faceta desconeguda o una habilitat insòlita per a la majoria de nosaltres.

Per tant, no se sorprendeu si els dic que aquest lul·lista el 1976, com molts de vostès recorden, va publicar el llibre *Plantes de les Illes Balears*, en què estudia i cataloga la flora balear. La meua ignorància en matèria botànica m'impedeix glossar el valor científic d'aquest llibre, però sí que puc dir que se n'han fet diverses reedicions, que el 1985 va ser publicat en anglès i que els entesos en la matèria el consideren encara ara, quaranta anys després de la seva aparició, una obra de referència.

La defensa del medi natural el va dur el 1973 a ser un dels fundadors del Grup d'Ornitologia Balear (el GOB), sense el qual aquestes illes segurament haurien perdut una part important del seu patrimoni natural. Bonner, amb el seu caràcter pacífic però tenaç, va assumir la presidència interinsular d'aquesta entitat durant disset anys, de 1980 a 1997. Tots sabem que ell defuig els honors, la pompa i els càrrecs honorífics – el caràcter íntim d'aquesta cerimònia d'avui n'és una prova –, per la qual cosa podeu estar segurs que únicament va acceptar aquesta presidència per un sentit del deure i de la responsabilitat envers les Illes Balears.

Anthony Bonner, però, no havia estudiat botànica, ni filosofia, ni informàtica..., sinó que havia cursat Teoria Musical i Composició a la Universitat de Harvard entre 1945 i 1950, just acabada la Segona Guerra Mundial. I, poc després, es traslladà a França, on fins al 1954 va ampliar els estudis al Conservatori de París amb la professora Nadia Boulanger, que ha estat considerada la pedagoga musical més important del segle xx. Allà va conèixer Eve, la seva muller, que ha tingut un paper decisiu en la seva trajectòria intel·lectual. Més tard, Anthony Bonner va exercir durant alguns anys

(1958-1959) com a crític musical d'un dels periòdics més prestigiosos dels Estats Units, el *New York Herald Tribune*.

Establert a Mallorca, començà a treballar com a traductor. Bon coneixedor de la llengua francesa, ha traduït a l'anglès l'obra completa de François Villon, l'antologia de poesia trobadoresca *Songs of the Troubadours*, la novel·la *Tots som iguals* de Josep M. Espinàs (amb el títol *By Nature Equal*, 1961), *Vint mil llegües de viatge submarí* de Jules Verne, i *Cousin Bette* de Balzac (1961). Dins el volum *Great French Short Stories* (1960) ha tret les seves versions de contes de Madame de Lafayette, Diderot, Gérard de Nerval, Baudelaire, Maupassant, Villiers de l'Isle Adam i Samuel Becket. També ha traduït a l'anglès dos contes del llibre *Ficciones* de Jorge Luis Borges. I, a més, és autor de dues novel·les: *Waverstack*, una novel·la juvenil, il·lustrada per la seva filla Aina, i *In the wake of Lancelot Ashe*.

Amb la intenció de fer conèixer Ramon Llull al públic de llengua anglesa, Bonner també l'ha traduït. Així, Princeton University Press li va publicar l'antologia *Selected Works of Ramon Llull (1232-1316)*, on va incloure les seves traduccions del *Llibre d'Amic e Amat*, el *Llibre de les bèsties*, l'*Ars brevis* i en la darrera versió (ara amb el títol de *Doctor Illuminatus. A Ramon Llull Reader*) també el *Llibre del gentil e dels tres savis*, precedits d'un aprofundit i extens estudi seu. Aquesta tria amb un estudi d'obres lul·lianes fou posteriorment editada en català en dos volums per l'Editorial Moll amb el títol d'*Obres selectes de Ramon Llull* (1989). Recentment, ha tret a la llum la seva versió de la *Vida coetània*, que ha aparegut en anglès sota el títol de *Ramon Llull: A Contemporary Life* (2010) i en català com a *Vida de Mestre Ramon* (2013).

Voldria destacar que totes aquestes versions, juntament amb els seus estudis lul·lístics –dels quals a continuació parlarà el doctor Joan Lluís Llinàs–, han contribuït d'una manera molt eficaç a la internacionalització de la figura de Ramon Llull i, com és lògic, també, de la cultura catalana. És un fet que li hem d'agrair.

Però Anthony Bonner no sols és un traductor i un estudiós de l'obra de Llull, sinó que també n'és un promotor, per la qual cosa ha hagut d'assumir massa sovint tasques realment ingrates que, com tots sabem, són habituals en un país on les institucions sovint posen entrebancs als investigadors en lloc d'ajudar-los. Bonner, que el 1977 ja havia estat nomenat *magister* de la Maioricensis Schola Lullistica, va ser-ne vicerector el 1993 i va haver-ne d'ocupar la direcció des de 1996 durant més de deu anys.

A més a més, passà a dirigir la revista *Studia Lulliana*, del consell de redacció de la qual ja formava part des de 1986. El que no saben molts de vostès és que Bonner no

sols es feia càrrec de les tasques acadèmiques i científiques d'aquesta publicació, sinó que també solucionava molts de problemes pràctics, generalment poc agraïts.

A més, el 1988 Anthony Bonner fou nomenat director de la Nova Edició de les Obres de Ramon Llull (NEORL), continuació de l'edició crítica de les obres catalanes del Doctor Il·luminat, actualment dirigida pel doctor Albert Soler. Sense Bonner difícilment s'hauria pogut impulsar des de Mallorca un projecte d'aquestes dimensions.

Finalment, voldria referir-me a l'estreta relació que des de fa anys hi ha hagut entre ell i la Universitat de les Illes Balears. Bonner, tot seguint aquesta actitud de col·laboració que sempre l'ha caracteritzat, va ser membre del Consell Social de la Universitat de les Illes Balears (1991-94). Però el seu ajut a la UIB s'ha centrat sobretot en la col·laboració en tasques de docència, d'investigació i de recerca. En nombroses ocasions ha impartit seminaris i conferències en aquesta facultat. Ha estat membre de projectes d'investigació. I ha donat un suport inestimable a la Càtedra Ramon Llull i a la Biblioteca Blaquerna d'Estudis Lul·lians, que la Universitat de les Illes Balears edita conjuntament amb la Universitat de Barcelona. En aquesta col·lecció ha tret dues obres d'un gran interès: el *Diccionari de definicions lul·lianes* (2003), en col·laboració amb Maria Isabel Ripoll, i *L'Art i la lògica de Ramon Llull. Manual d'ús* (2012); i ens agradaria veure aviat un volum ja projectat que ha de recollir una tria dels seus articles. Els investigadors de la Universitat de les Illes Balears interessats en Ramon Llull o en el lul·lisme hem pogut comptar amb l'ajuda incondicional i entusiasta d'Anthony Bonner, sempre disposat a resoldre qualsevol dubte o qualsevol problema que se'ns hagi presentat.

Per tot això, doctor Bonner, no podem fer res més que donar-vos les gràcies. Enhorabona!

Pere Rosselló Bover
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General
Universitat de les Illes Balears